

Stichting Kofi Annanschool Project 2010 in Edipa Ghana

1 Inleiding

Op 25 november 2010 werd in Edipa een prachtige school geopend. Nana Moses Aidoo (King in Ghana) en de Nederlandse Ambassadeur in Ghana, Gerard Duifjes, knipten het lint door en de leden van de bouwbrigade openden hun eigen klaslokaal.

Een dag eerder werd door de bouwbrigade de laatste hand aan de school gelegd en even later vielen ze elkaar - erg moe maar zeer voldaan - in de armen. De enorme klus zat er op en dat moest gevierd worden. Helaas was een van de leden van de bouwbrigade niet bij de afsluiting van het project en bij de opening aanwezig. Mitch van Ingen moest op doktersadvies juist op de 24^e november ziek naar huis. Het was niet verantwoord hem langer in Ghana te houden. Hij moest voor onderzoek direct naar Nederland.

De Nederlandse bouwbrigade - bestaande uit Samantha de Roo, Lennart de Bruin, Mitch van Ingen, Stefan Heinis, Steven Pruijt en leermeester Jan de Groot - heeft, door het bouwen van deze school een belangrijke bijdrage geleverd aan de toekomst van de jongeren in Edipa en aan de ontwikkeling van het dorp.

De bouwbrigade werd in Ghana prima verzorgd en voorzien van eten en drinken. De Ghanese "kookstaf" zorgde daarvoor, maar die werd in het begin aangevoerd door Annelies de Groot. Zij heeft er voor gezorgd dat de Nederlandse werkers niet alleen kip en rijst maar ook Nederlandse en andere Ghanese kost geserveerd kregen.

2 School in Edipa

Tijdens het werkbezoek in oktober 2009 werden vijf dorpen bezocht die een verzoek tot het bouwen van een school hadden ingediend. Ajumako Afranse, Egyirfa, Edipa, Ummuna en Osedzi hoopten dat hun dorp in de prijzen zou vallen. Uiteindelijk besliste het bestuur van de Stichting Kofi Annanschool dat een school voor voortgezet technisch onderwijs in Edipa gerealiseerd zou worden. De Nederlandse Stichting King in Ghana had goede argumenten voor het verzoek en het ging om een "Vocational Training Center" het hoofddoel van onze stichting.

Edipa is een klein dorp dichtbij de stad Nsawam in de Eastregion van Ghana. Nsawam ligt betrekkelijk dicht bij de hoofdstad Accra. Nana Moses is sinds kort Koning van deze regio, waar meer dan een miljoen mensen wonen.

Aantrekkelijk om hier te bouwen was ook dat "onze" school in de toekomst deel gaat uitmaken van een veel grotere scholengemeenschap. Bovendien bleek de Stichting King in Ghana bereid afspraken over de bouw en de wederzijdse verplichtingen vast te leggen in een overeenkomst, waarin ook werd bepaald welke financiële bijdrage zij zouden leveren.

Tijdens ons werkbezoek ter gelegenheid van de opening van de school werd duidelijk dat de directeur een onderwijsplan heeft gemaakt, dat de eerste leerkrachten - waaronder "onze" Christian Kwabena - zijn aangesteld en dat de school half februari 2011 van start zal gaan.

2a Samenwerking met Stichting King in Ghana

Het optimisme voor de keuze van de Stichting King in Ghana is tijdens de voorbereiding en de uitvoering van het project enigszins getemperd. Het was moeilijk om de verplichtingen van de Stichting King in Ghana - nadat Ballast - Nedam bleek meer werk voor ons te willen verzetten - in de overeenkomst en aanvullende brieven vast te leggen.

De bouwkundige van "King in Ghana", die ter assistentie van onze leermeester - uitvoerder beschikbaar zou zijn, heeft nauwelijks een rol van betekenis gespeeld. De Ghanese werkers die door ons werden ingeschakeld, bleken merendeels volwassen werknemers en geen toekomstige scholieren te zijn. Bovendien werden door hen hogere lonen en bij "einde werk" een opzegtermijn verlangd, hetgeen we eerder nooit hadden meegemaakt. Wij hadden - dachten we - goede afspraken over arbeidsvoorwaarden met de Bouwbond in Accra gemaakt.

Tenslotte kregen wij van een van de bestuursleden op de dag van de opening van de school het verwijt dat door ons toedoen de inrichting van de school met meubilair niet klaar was.

Dat vormde wel een soort druppel, nadat wij het vervoer van al het meubilair vanuit Nederland hadden geregeld en onze sponsor Ballast - Nedam de volledige kosten van het vervoer van een container had betaald.

Het is dan ook niet vanzelfsprekend dat we nogmaals met deze Stichting King in Ghana in zee gaan.

3 Egyirfa

In het dorp Egyirfa in de Central Region bouwden we in 2007 een basisschool. De school werd pas in mei 2008 geopend, omdat de school in de reguliere tijd van de bouwbrigade niet klaar was. Ghanese werkers hebben o.l.v. Christian Kwabena de school in de periode december 2007 en mei 2008 afgebouwd. Wij troffen nu, in november 2010, de school in vol bedrijf. Het gebouw is volledig in gebruik voor vijf klassen van de basisschool en voor zeker 80 kleuters. Volgend jaar ontstaat er een 6^e klas en is er behoefte aan een nieuwe kleuterschool. Bovendien herhaalde men de grote wens om in de omgeving van de basisschool een JSS en een toiletgebouw te bouwen.

Jan Schuller werd verrast door de benoeming tot Nana Otakwa II.

4 Ajumako Afranse

Uiteraard werd ook Afranse bezocht. Dit was het dorp in de Central Region waar we in 2001 de eerste school bouwden. Dit is een bijzondere plaats, omdat Peter van der Aa dit dorp in 1992 als eerste blanke man namens de Bouw en Houtbond FNV bezocht. We hebben er zowel de basisschool als het Vocational Training Center in bedrijf gezien. De basisschool werkt als school heel goed, maar het gebouw is aan een grondige onderhoudsbeurt toe.

De school voor voortgezet (bouw)onderwijs en de metsel- en machinale werkplaats werken redelijk. Er zijn eigenlijk weinig metsel- en timmerleerlingen. Men mist node de drie bouwmachines die we in het verleden al hebben toegezegd. De gesprekken met de directies van zowel de basisschool als de school voor voortgezet onderwijs leverden het dringende verzoek op tot de bouw van een J.S.S. (Junior Secondary School) en een toiletgebouw.

Bij het Vocational Training Center wil men met spoed starten met een kapsters- en ICT opleiding. Uiteraard gaat daar een verzoek om gereedschap voor deze vakken achter schuil.

Er werd in Afranse gestart met een enorme ceremoniële bijeenkomst, waarbij Jan Schuller tot Nana werd benoemd. (Naam en titel zijn nog onbekend)
Tijdens de plechtigheid werd op ons verzoek een nieuwe boom geplant op de plaats waar vroeger een prachtige "parapluboom" stond.

Er was helaas geen tijd meer om het dorp Ajumako Osedzi te bezoeken. Daar wil men dat wij een basisschool bouwen.

5 Ballast Nedam International

Ballast Nedam heeft ons bij het realiseren van dit project op een buitengewone manier geholpen. Daardoor hadden we veel minder financiële middelen nodig dan we in het verleden gewend waren. Dat was trouwens wel nodig, omdat bij het werven van sponsors bleek dat verschillende sponsors niet of veel minder wilden bijdragen.

Ballast Nedam heeft naast de gebruikelijke hulp - het vervoeren van onze gereedschappen in hun containers naar Accra en vervolgens naar onze bouwplaats - de volgende taken op zich genomen.

- Egaliseren en bouwrijp maken van de grond onder de school en het toilet.
- Maken van de complete betonfundering.
- Regelen van het geldverkeer. Wij haalden geld bij Ballast Nedam in Accra.
- Leveren van containers op de bouwplaats om bouwmaterialen en gereedschappen veilig in op te bergen.
- Maken van de complete onderbouw van het toiletgebouw.

Men was ook nog bereid voor ons de bouwmaterialen op de Ghanese markt te kopen, maar dat bleek in de praktijk niet handig te zijn.

Kortom, zeer veel waardering voor Ballast Nedam en de heren: Adri Verweij (directeur), Jeff Pinkney (bedrijfsleider in Ghana) en Rene Gijspeerd (uitvoerder in Edipa)

De zeer uitgebreide hulp van Ballast Nedam was voor Ballast Nedam mogelijk omdat de werkvoorraad in Ghana aan de lage kant was. Daardoor had men tijd om het werk in Edipa uit te voeren. Deze keer zijn ook twee containers - alleen gevuld met spullen van ons en King in Ghana - door Ballast Nedam voor hun rekening van Nederland naar Ghana gebracht.

6 Functie van het Lokaal comité

Het lokaal comité bestaat uit Pius Qainoo en John Anafo resp. secretaris-generaal en regionaal bestuurder van de CBMU (Construction Building Materials Workers Union) van de TUC. Tijdens dit werkbezoek bleek dat zij Christian Kwabena (onze voorman van de Ghanase werkers) ook als lid van het lokaal comité beschouwen. Het werkbezoek was goed voorbereid. Pius en John maakten vrijwel het hele werkbezoek mee en speelden bij de bezoeken aan en gesprekken met mensen in Egyirfa, Afranse en Edipa een rol.

Tijdens het evaluatiegesprek op vrijdag 26 november waren naast Pius en John ook Percy Hagreen, Jan de Groot en Jan Schuller aanwezig. Pius merkte op dat Christian eigenlijk ook had moeten worden uitgenodigd.

Een aantal kritische punten kreeg aandacht:

- Er ontstonden misverstanden over de beloning en arbeidsvoorwaarden van Ghanese werkers. Deze werkers werden "aangeleverd" door de King in Ghana. De problemen zijn opgelost, maar eigenlijk had het Lokaal comité daarbij een rol moeten spelen.
- Er waren vrijwel alleen Ghanese volwassen werknemers, die met hun eigen voorman kwamen. Wij hebben de bedoeling om vooral jongeren te laten meewerken die tevens leerling van de school kunnen worden.
- In tegenstelling tot wat afgesproken zijn de bouwmaterialen niet door Ballast Nedam ingekocht, maar door leden van de bouwbrigade en Christian Kwabena. Dat laatste bleek toch praktischer te werken.
- De Stichting Kofi Annanschool maakt een verslag van het project en stuurt dat in hoofdlijnen naar het Lokaal comité.
- Het Lokaal comité steunt het verzoek van de mensen in Ajumako Afranse om tijdens het volgende project daar een JSS met toiletgebouw te maken.
- Men was zeer positief over de aanwezigheid en het werk gedurende zes weken van Annelies de Groot.
- Voor en tijdens het evaluatiegesprek kwam de duur van het project aan de orde. Het Lokaal comité vond 13 weken een juiste periode. In het bestuur moet daar uitvoeriger over worden gesproken.

6a Wisseling voorzitterschap

Tijdens het werkbezoek in maart 2010 werd reeds meegedeeld dat Jan Schuller het project in 2010 als zijn laatste klus zou beschouwen. Meegedeeld werd dat er gezocht wordt naar een opvolger.

In de wandelgangen werd opgemerkt dat Jan Schuller al vanaf 1992 actief is in Ghana en nauw betrokken was bij de start en de voortgang van de Stichting Kofi Annanschool. Het leek erop dat het Lokaal comité duidelijk wilde maken dat ze een rol wilde spelen bij de opvolging van hem.

Tijdens het evaluatiegesprek op 26 november kwam dit punt niet meer aan de orde. Na een toelichting van Jan Schuller waarom hij wenst af te treden en informatie over Jeroen Sprenger, die bereid is de nieuwe voorzitter te worden, ging men akkoord met deze wisseling van de wacht. Wel sprak men de wens uit dat de dan oud-voorzitter de nieuwe voorzitter in Ghana zou komen introduceren. In ons geval zou dit ook kunnen gelden voor de nieuwe vice-voorzitter.

7 Volgend project

Gebruikelijk is geworden dat onze Stichting om de drie jaar een bouwbrigade uitzendt om in Ghana een school te bouwen. In 2001, 2004, 2007 en 2010 was dat het geval. Het bestuur van de Stichting Kofi Annanschool - o.l.v. het nieuwe voorzittersduo - kan deze lijn voortzetten, maar de tijd tussen twee projecten blijft dan redelijk lang. De behoefte in Ghana aan nieuwe scholen - vooral in de sfeer van vakopleiding - is groot, zodat een poging om het tempo wat op te voeren zeker op prijs wordt gesteld.

De volgende projecten kunnen worden uitgevoerd:

- J.S.S. , toiletgebouw, opknappen basisschool in Ajumako Afranse
- Werkplaats voor technisch onderwijs in Nsawam Edipa
- J.S.S. en toiletgebouw in Egyirfa
- Basisschool in Ajumako Osedzi
- J.S.S. en toiletgebouw in Ummuna

Hoogstwaarschijnlijk was het aanbod van Ballast Nedam om zoveel werkzaamheden uit te voeren en taken op zicht te nemen eenmalig. In dat geval zal een volgend project meer financiële middelen vergen.

Het opknappen van de basisschool in Afranse zou kunnen worden aangepakt door een bijzondere bouwbrigade die bestaat uit voormalige brigadisten. Zij zouden deze klus in een aantal weken moeten kunnen klaren en (grotendeels) op eigen kosten moeten uitvoeren.

Er wordt bij Fundeon nagedacht over "internationale beroepspraktijkvorming". Een eerste bespreking in het bestuur heeft niet tot positieve besluitvorming geleid. Vooral vertegenwoordigers van werkgevers en het onderwijsveld hadden bedenkingen. Men heeft Jan Schuller gevraagd enig lobbywerk te verrichten. Indien Fundeon tot uitvoering van het idee komt, zou dat betekenen dat leerlingen van de allround opleidingen in aanmerking zouden kunnen komen voor een stageperiode in het buitenland. Onze Stichting kan dergelijke jonge studenten bouwkunde een stageperiode in Ghana aanbieden. Samenwerking tussen ons en Fundeon zou ons werk in de gewenste stroomversnelling kunnen brengen. Echter, de vraag is of de tijd daar binnenkort rijp voor is.

8 Nederlandse Ambassade

Na eerdere incidentele contacten hebben we vanaf oktober 2010 tijdens ieder werkbezoek aan Ghana een informatief gesprek met Frits van Bruggen, eerste secretaris van de Nederlandse Ambassade in Accra. De Ambassade is geïnteresseerd in welke activiteiten Nederlandse organisaties in Ghana uitvoeren en is bereid als dat mogelijk en wenselijk is ons een handje te helpen. Het is van belang om contact met de Ambassade te onderhouden, omdat wij hen kunnen inschakelen bij (ernstige) calamiteiten.

Dit jaar heeft mede door deze contacten de Nederlandse Ambassadeur - Gerard Duifjes - samen met Nana Moses de school in Edipa geopend. Frits van Bruggen en zijn vrouw waren aanwezig tijdens het slotdiner in Accra.

9 Gered Gereedschap

Zoals gebruikelijk heeft Gered Gereedschap ons project mede mogelijk gemaakt door het leveren van vijf kisten gereedschap. Bovendien ontvingen de technische scholen in Edipa en Afranse in totaal 50 elektrische naaimachines. In Afranse was dat ter vervanging van de handnaaimachines.

Wij hebben Gered Gereedschap 2000 euro geschonken als vrijwillige bijdrage aan hun kosten. De samenwerking met de vrijwilligers was weer uitstekend.

Wij moeten goede afspraken maken over de kwaliteit van het gereedschap dat zij leveren.

10 Communicatie

De contacten tussen de bouwbrigade en het thuisfront waren weer een stuk beter dan de vorige keer. Daarbij speelde de nieuwe website een belangrijke rol. Dank aan de ontwerper van de website, Jurgen van Leeuwen van Visual Life media producties, voor zijn werk en voor zijn sponsoring door gratis langere tijd behulpzaam te zijn.

Hulde ook voor degenen die de website beheerden. Diane Kremer was bij de start van het project betrokken, maar het grootste deel van de klus is door Ilona de Groot geklaard. De wekelijkse nieuwsbrieven - waarvoor tekst en foto's werden geleverd door Jan de Groot en de bewerking werd verzorgd door Ed Zeelt - werden gretig gelezen. Menigeen kon niet tot de volgende wachten, zo benieuwd was men naar informatie en foto's. Van het gastenboek werd 216 maal gebruik gemaakt door familieleden, vrienden en bekenden om reactie en aanmoedigen te geven.

Daarnaast fungeerde de weblog van Samantha de Roo - Saminghana, waarbenjij.nu - als uitstekende aanvulling op de website. De zakelijke informatie van Jan de Groot werd enthousiast, deskundig en soms frivool ingekleurd door mooie verhalen en verslagen van Samantha. Gezien de reacties op haar onvergetelijke bijdrage werd dit erg op prijs gesteld. Hartelijk dank daarvoor.

11 Besluitvorming over en aandacht voor

- Introductie nieuwe voorzitter en vice-voorzitter in Ghana.
- Aandacht hebben voor rol van het Lokale comité in Ghana. Duidelijke afspraken maken over werven en honoreren van Ghanese werkers.
- Planning volgend project: waar, wanneer en traditioneel of met Fundeon.
- Volgende school samen met Stichting King in Ghana??
- Er staat bij opleidingsbedrijf in Zaandam een computer en een kopieër/faxmachine. Kunnen we die ergens in Ghana gebruiken?
(Percy Hagreen)
- Drie grote bouwmachines voor Afranse.

- Oud brigadisten bijeenbrengen. Met hen een onderhoudsbeurt in Afranse uitvoeren?
- Computers en kappersspullen voor opleidingen in Afranse.
- Sponsorrelatie met FNV Bouw herstellen.
- Start onderwijs in Edipa.
- Afbouwen website?
- Duur bouwbrigade onder de loep nemen.
- Verslag project 2010 naar leden Lokaal comité.
- Toekomstige rol Ballast Nedam?